

Ježíš vstal z mrtvých, nebyl resuscitován.

9. 4. 2023 Velikonoční neděle

f. Štěpán Marosz

Čtení: Jan 20,1-18; 1. Kor.15,35-58

Písně: 549; 554; 749; 735; 557

"Věříme v Božské synovství Ježíše Krista, počatého z Ducha svatého, narozeného z Panny Marie, v jeho smrt na kříži za hříchy světa a v jeho vzkříšení v těle; [...].

Vzkříšení v těle

Naše církevní vyznání víry hlásá, že vzkříšení Ježíše Krista bylo vzkříšením v těle. Vzkříšený Ježíš, který se zjevil, nebyl duch ani přízrak. Byl v těle. Jak to říká Písmo: "On sám se postavil mezi ně a řekl jim: 'Pokoj vám! „Když o tom mluvili, stál tu on sám uprostřed nich. Zděsili se a byli plni strachu, poněvadž se domnívali, že vidí ducha. Řekl jim: „Proč jste tak zmateni a proč vám takové věci přicházejí na mysl? Podívejte se na mé ruce a nohy: vždyť jsem to já. Dotkněte se mne a přesvědčte se: duch přece nemá maso a kosti, jako to vidíte na mně.“ To řekl a ukázal jim ruce a nohy. Když tomu pro samou radost nemohli uvěřit a jen se divili, řekl jim: „Máte tu něco k jídlu?“ Podali mu kus pečené ryby. Vzal si a pojedl před nimi. " (Luk 24,36-43). Nebylo to tedy tak, že by Jeho tělo, sejmuté z kříže a pohřbené, leželo v hrobě a On se nechal vidět jako duch. **Věříme, že vzkříšení Ježíše Krista bylo vzkříšením v těle.**

Vzkříšení versus resuscitace

Na druhou stranu vzkříšení Ježíše Krista nebylo resuscitací, což znamená probuzení pacienta z kómatu nebo navrácení do života někoho, kdo byl diagnostikován jako klinicky mrtvý. Kristovo vzkříšení nebylo navrácením do života jeho sejmuté z kříže a pohřbené mrtvoly. **Nebylo to oživení.** Během své pozemské služby Ježíš provedl tři oživení: dcery Jairovy, syna vdovy z Nainu a Lazara z Betánie. Podobně "oživil" Petr Tabitu a Pavel pravděpodobně oživil Eutycha v Troadě (Sk 20,9-10). Všichni byli navraceni k životu v "pozemském těle", v "tělesném těle" (hebr. somapsychikon), poskvrněném a smrtelném (srov. 1. Kor. 15). Museli znovu zemřít, když přišla hodina jejich odchodu z tohoto světa.

S Ježíšem to bylo jinak. Přišel k životu, aby už nikdy nezemřel, ale aby žil navěky. Vstal z mrtvých, aby byl na jiné úrovni existence, která není poznamenána smrtelností. Vstal z mrtvých, aby žil na věky věků (srov. Zjevení 1,18). Před vzkříšením i po vzkříšení je Ježíš stejnou osobou, má

stejnou identitu ("Já jsem" - Luk 24,39). Vzkříšením však Bůh zastavil přirozený proces znečištění a rozkladu ("To, že jej vzkřísí z mrtvých, takže se už nepromění v prach, slíbil těmito slovy: „Věrně vám splním zaslíbení, která jsem dal Davidovi.“ A pak na jiném místě říká: „Nedopustíš, aby se tvůj Svatý rozpadl v prach.“ - Sk 2,21), osvobodil Ježíše od nadvlády smrti a proměnil jeho tělo v nový prostředek jeho osobnosti, vybavený novými silami a vlastnící nesmrtelnost. Tato velká novozákonní kapitola o vzkříšení říká, že je zaseto tělo tělesné a vzkříšeno tělo duchovní (hebr. somapneumatikon - v. 44).

Při Ježíšově smrti tedy bylo zaseto tělo tělesné, které se díky vzkříšení stalo tělem duchovním, podléhajícím zcela jiným zákonům ("A Ježíš přišel, když se zavřely dveře" - Jan 20,26); tělem proměněným, proměněným, slavným.

Živé a nesmrtelné

Kristovo vzkříšení neznamena ani pouhé přežití jeho vlivu. Mnozí muži s výrazným vůdčím postavením, kteří za svého života vládli srdcím a myslí svých následovníků, pro ně zůstávali zdrojem stálé inspirace i po smrti.

Tak tomu bylo například u Che Guevary z Kuby (jeden z příkladů, které v této souvislosti uvádí John Scott). Měl mimořádný počet následovníků. Během devětatřiceti let svého života – než byl zabit v džungli – byl lékařem, spisovatelem, ekonomem, bankéřem, politickým teoretikem a partyzánským bojovníkem. Ještě za svého života se stal legendou, lidovým hrdinou. V každé školní třídě na Kubě děti recitovaly: "Chceme být jako Che". Po jeho smrti jeho vliv na masy ještě vzrostl. Pro marxisty byl jakýmsi světským světcem a mučedníkem. Po dlouhá léta bylo možné číst nápisy na stěnách akademických budov v Latinské Americe: Che žije! Mají však křesťané na mysli právě toto, když vyznávají, že Ježíš žije? Můžeme se přiblížit k hranici tohoto pohledu, když – například – zpíváme - „Ježíš živ jest i já sním ... EZ 735

Základním poselstvím těch, kterým se Ježíš dal vidět, bylo za prvé, že vstal z mrtvých, a za druhé, že žije. Zmrtvýchvstání se stává naší zkušeností, naším prožitkem (latinsky: experientia) jen proto, že bylo nejprve událostí. Událostí, která zahájila nový řád skutečnosti. Obhajoba Pavla: "Proč vám připadá neuvěřitelné, že Bůh vzkřísil mrtvé?" "To je neuvěřitelné. (Sk 26,8).

Ježíš se nikdy nezmínil o své smrti, aniž by přidal zmínku o svém zmrtvýchvstání. Písmo zase hovoří o "mnoha důkazech" (Skut 1,3) jeho vzkříšení. Jaké jsou tyto důkazy?

Prázdny hrob

Za prvé, zmizení Ježíšova těla, prázdny hrob. Evangelijní příběhy o vzkříšení začínají zmínkou o jistých ženách, které se první den po sobotě vydaly ke hrobu. Když tam přišly, ke svému překvapení zjistily, že Pánovo tělo z hrobu zmizelo. O mnoho dní později začali učedníci hlásat, že Ježíš vstal z mrtvých. Nemohli však očekávat, že jejich zpráva bude kladně přijata, pokud Ježíšovo tělo stále leží v hrobce Josefa z Arimatie. Jeho tělo tam však nebylo, zmizelo. Hrob byl prázdny. O tom nebylo pochyb. Ani nepřátelé to nemohli popřít. Ti se sešli se staršími, poradili se a dali vojákům značné peníze s pokynem: "Řekněte, že jeho učedníci přišli v noci a ukradli ho, když jste spali. (viz Matouš 28,13).

Pokusy vysvětlit vzkříšení

V průběhu staletí se objevily pokusy tuto skutečnost vysvětlit. V této souvislosti vzniklo mnoho falešných teorií, které se snažily popřít prostý fakt vzkříšení. Tak se hlásalo, **že ženy přišly ke špatnému hrobu**. Možná prý špatně našly hrob, protože byla ještě tma a je přemohla tíha žalu. Na první pohled je toto tvrzení věrohodné. Neobstojí však, když je postaveno proti faktům. Jan sice píše, že ženy přišly ke hrobu "ještě za tmy", ale v Mat 28,1 to bylo "za svítání", u Lukáše "brzy ráno", zatímco u Marka to bylo, když "slunce už vyšlo". Navíc nejméně dvě z nich viděly Josefa a Nikodéma, jak ukládají tělo do hrobu. "Seděli naproti hrobu" a sledovali celý proces pohřbívání.

Navíc tam nepřišly motivované pouze sentimentem, ale se zcela praktickým úkolem. Měly pomazat Pánovo tělo, protože dva dny předtím to kvůli blížící se sobotě nestihly. Tyto rozvážné ženy se nenechaly zmást ani znechutit. Pokud by si spletly hrob, udělali stejnou chybu i Petr a Jan, kteří tam později běželi? A také ti, kteří tam přišli už ve dne, včetně Josefa z Arimatie a Nikodéma? Tato teorie je neudržitelná. Je falešná.

Dalším pokusem o vysvětlení záhady **prázdneho hrobu je teorie mdlob**. Ta říká, že Ježíš nezemřel, ale pouze omdlel. Pak se v hrobě probal, vyšel z hrobu a zjevil se učedníkům. Tato teorie je rovněž v rozporu s fakty uvedenými v evangeliích. Je pravda, že Piláta překvapilo, že Ježíš zemřel tak rychle, ale uklidněn setníkem dovolil Josefovi sejmut jeho tělo

z kříže. Setník si tím byl zase jistý, protože na vlastní oči viděl, jak "jeden z vojáků probodl kopím Ježíšův bok a hned z něj vytryskla krev a voda". Josef a Nikodém tedy sňali tělo z kříže, zabalili je do prostěradel a uložili do nového hrobu, který patřil Josefovi. Je opravdu možné věřit, že po celou tuto dobu byl Ježíš pouze v mdlobách?

Bylo by možné, aby Ježíš po vyčerpávajícím a bolestivém soudu, po bičování a ukřižování dokázal přežít třicet šest hodin v chladném kamenném hrobě, bez jídla a lékařské péče? A dokázal pak pohnout kamenem, který hrob zakrýval, a to bez toho, aby na sebe upoutal pozornost stráží? Tím, že se učedníkům zjevil jako potlučený, slabý a hladový, mohl na ně zapůsobit jako Ten, který zvítězil nad smrtí? Mohl pak tvrdit, že zemřel a vstal z mrtvých, a poslat své učedníky do světa se slibem, že bude stále s nimi? Skrýval se před nimi během čtyřiceti dnů někde, občas se nechal nečekaně spatřit, než nakonec záhadně nadobro zmizel? **"Proč vám připadá neuvěřitelné, že Bůh křísí mrtvé?"** ptá se. (Skut. 26,8).

Existovala také domněnka, **že tělo ukradli zloději**. Pro tuto domněnku neexistují žádné důkazy. Jak mohli oklamat ostražitost římských stráží? Navíc, jaké by k tomu měli motivy? S jakým záměrem by nechali rubáše neporušené?

Někteří také tvrdí, že to byli sami učedníci, kdo Ježíšovo tělo z hrobu vynesli. Jak vypráví Matouš, tuto fámu šířili Židé od samého počátku. Velekněží, kteří nemohli popřít zmizení těla, podplatili vojáky: "Řekněte, že jeho učedníci přišli v noci a ukradli ho, když jsme spali. A když se to dozví místodržící, přesvědčíme ho a budete v bezpečí. Vzali tedy peníze a udělali, jak jim bylo přikázáno. A ta zpráva se mezi Židy rozšířila až dodnes" (Mat 28,13-15).

Kdyby se to však stalo, jak by učedníci měli sílu hlásat pravdu o vzkříšení a trpět za něj? A byli přece připraveni jít kvůli tomu do vězení, snášet bičování a riskovat smrt. Písmo rozhodně svědčí o upřímnosti učedníků. A přesto, jak kdosi řekl, **pokrytci nejsou utvořeni ze stejné hlíny jako učedníci. Shrnuto a podtrženo, hrob byl prázdný, protože Kristus vstal z mrtvých.**

Svědkové Pánova vzkříšení

Vzkříšený Ježíš se nechal vidět. Jak známo, evangelia obsahují také příběhy o tom, jak se vzkříšený Ježíš zjevil svým učedníkům. Vzkříšený

Pán se dal vidět těm, které Petr nazývá "vyvolenými svědky" (Skut. 10,41):

- **Marii Magdaléně** (Jan 20,11-18; Marek 16,9).
- **ženám, které se vracely od hrobu** (Mat 28,9)
- **Petrovi** (Luk 24,34)
- **dvěma učedníkům, kteří šli do Emauz** (Luk 24,13-35; Marek 16,12-13)
- **deseti shromážděným v horní místnosti** (Luk 24,36-42; Jan 20,19-23)
- **jedenáct včetně Tomáše** (Jan 20,24-29; Marek 16,14)
- **"více než pět set bratří najednou"** (1 Kor. 15,6; Mat 28,16-20)
- **Jakub** (1 Kor. 15,7)
- **skupině učedníků včetně Petra, Tomáše, Natanaela, Jakuba a Jana u Galilejského jezera** (Jan 21,1-23)
- **mnoha dalším na Olivové hoře u Betánie při nanebevstoupení** (Luk 24,50-53; Skut. 1,6-12).

Při výčtu těch, kteří viděli vzkříšeného Pána, přidává Pavel i sebe, když mluví o svém zážitku na cestě do Damašku. Lukáš naproti tomu ve Skut 1,3 říká, že Ježíš "se jim [tj. svým učedníkům] po svém umučení zjevil živý a podal o tom dostatečný důkaz, zjevoval se jim [tj. svým učedníkům] po čtyřicet dní". Mohlo tedy dojít, říkají někteří komentátoři, k dalším zjevením Pána, o nichž se nedochovaly písemné záznamy. Zmrtvýchvstalý Ježíš se tedy nechal spatřit svými vyvolenými svědky.

Vnitřní proměna učedníků.

Velkým důkazem Ježíšova vzkříšení je také vnitřní proměna učedníků. Lidé, s nimiž se setkáváme ve Skutcích, jsou již zcela jiní než ti na stránkách evangelií. V evangeliích – zklamání a zoufalí, zatímco ve Skutcích riskují vlastní život a obracejí celý svět naruby (Skut 15,26; 11,6). Co způsobilo tuto změnu? Ano, zčásti nepochybně Letnice, vylití Ducha svatého. Ale Duch svatý sestoupil teprve tehdy, když Ježíš vstal z mrtvých a vystoupil na nebesa. Vzkříšení uvolnilo v učednících duchovní síly. Podívejme se na dva příklady. **Prvním je Šimon Petr. Třikrát zapřel Krista.** Později s hořkým pláčem odešel do noční tmy. Po Ježíšově smrti zůstal spolu s ostatními v horní místnosti za zamčenými dveřmi "ze strachu před Židy" (Jan 20,19). Byl zcela rezignovaný. Otočíme-li několik stránek Písma, vidíme ho pravděpodobně stát na kamenných schodech vedoucích do téže jeruzalémské horní místnosti a mluvit k

shromážděnému zástupu s takovou odvahou a mocí, že tři tisíce lidí přijímají Krista a nechávají se pokřtít. Dále ve Skutcích ho vidíme, jak se vzpírá rozhodnutí sanhedrinu a raduje se, že byl shledán hodným trpět pro Krista. **Šimon Petr je nyní novým člověkem. Co v něm způsobilo tak velkou změnu? Vzkříšení Ježíše Krista.**

Druhým příkladem je Jakub. Byl to jeden z Pánových bratrů, který v Ježíše nevěřil. Zatímco v první kapitole Skutků apoštolů vidíme mezi shromážděnými učedníky také Pánovy bratry, zde je Jakub již věřícím v Krista. Co ho přesvědčilo, aby uvěřil? Ježíšovo vzkříšení, který, jak píše Pavel, "se pak Jakobovi zjevil" (1 Kor 15,7). **Toto vzkříšení změnilo Petrův strach v odvalu a Jakobovy pochybnosti či nevíru v jeho víru.**

Den Páně

Svědectvím o skutečnosti Kristova vzkříšení je také existence „Dne Páně“ (Zjevení 1,10). Den Páně, neděle, není sobotou. Kdo a na základě čeho se odvážil změnit posvátnou sobotu na neděli? Vždyť Židé byli ochotni raději zemřít, než například bojovat v sobotní den. A žádný Žid, a první křesťané byli koneckonců většinou Židé, by nezměnil posvátný den soboty na "první den v týdnu", kdyby nebylo toho, že Kristus v tento den vstal z mrtvých. Důkazem Kristova vzkříšení je také existence Nového zákona. Dal by si někdo práci s psaním těchto knih, kdyby Ježíše stihl pouhý osud ukřižovaného "revolucionáře"? **Každý příběh o Ježíši napsali lidé, kteří věřili ve vzkříšeného Pána!** "V Novém zákoně není to či ono," zjednodušuje problém J. Denney, "není to příběh o prázdném hrobě nebo o zjevení Pána v Jeruzalémě či Galileji, co tvoří důkaz vzkříšení; důkazem je sám Nový zákon" (Ježíš a evangelium).

Církev Kristova nevěsta

A konečně, Kristovo vzkříšení proměnilo zbožný židovský ostatek Páně v mnohonárodnostní křesťanskou církev, která dnes existuje již dvacet jedna století. Vždyť i židovský učenec, profesor Josef Klausner, svého času napsal: "Víra devatenácti staletí není postavena na lži." Ježíš Kristus je církev "(Jesus of Nazareth).

Ježíšovo vzkříšení je naší zárukou

Kristovo vzkříšení nám dává jistotu odpuštění našich hříchů. Vždyť Kristus "byl vydán za naše hříchy a vstal z mrtvých pro naše ospravedlnění" (Římanům 4,25). Kristovo vzkříšení je také základem

naděje na naše vzkříšení v den jeho slavného příchodu, Jeho parusie. "Kristus byl vzkříšen z mrtvých a je prvotinou těch, kdo zesnuli [...] v Kristu budou všichni oživeni. A to každý ve svém pořadí: nejprve Kristus, potom ti, kdo patří Kristu při jeho příchodu" (1 Kor. 15,21-23).

Po vzoru dvou předchozích textů v této sérii zde také citujme Karla Bartha: "Ve vzkříšení Ježíše Krista [...] bylo vysloveno, že Boží vítězství je již bezpodmínečně vybojováno ve prospěch člověka v osobě jeho Syna. Velikonoce jsou jistě jen velkou poukázkou na naši naději, ale zároveň je tato budoucnost ve velikonočním poselství již přítomna ...

Velikonoční poselství nám říká, že naši nepřátelé jsou poraženi: prokletí a smrt. Konečně už nemohou škodit. Stále se chovají, jako by hra nebyla rozhodnuta a bitva nebyla svedena, stále jsme nuceni s nimi počítat, ale v zásadě se jich už nemusíme bát. Ti, kdo slyšeli velikonoční poselství, už nemohou pobíhat kolem a tvářit se tragicky nebo vést bezúspěšný život člověka, který nemá naději. Záleží jen na jediné věci, která jediná má skutečně hodnotu vážné věci – **Ježíš Vítězí**. Jsme pozváni a vyzýváni, abychom vítězství Boží slávy v tomto člověku Ježíši brali s vážností a radovali se z něj. Pak je nám dáno žít ve vděčnosti, a ne v úzkosti. Kristus je vzkříšen! Je skutečně vzkříšen!